

Title Page

Title: Novum Jesu-Christi Testamentum/1

Author: Sailer, Johann Michael

Authority: NA

External ID: ubr19784

Description: ubr19784 // BV002408750 // 9995/A.Kap. 218-1

Scripttype: NORMAL

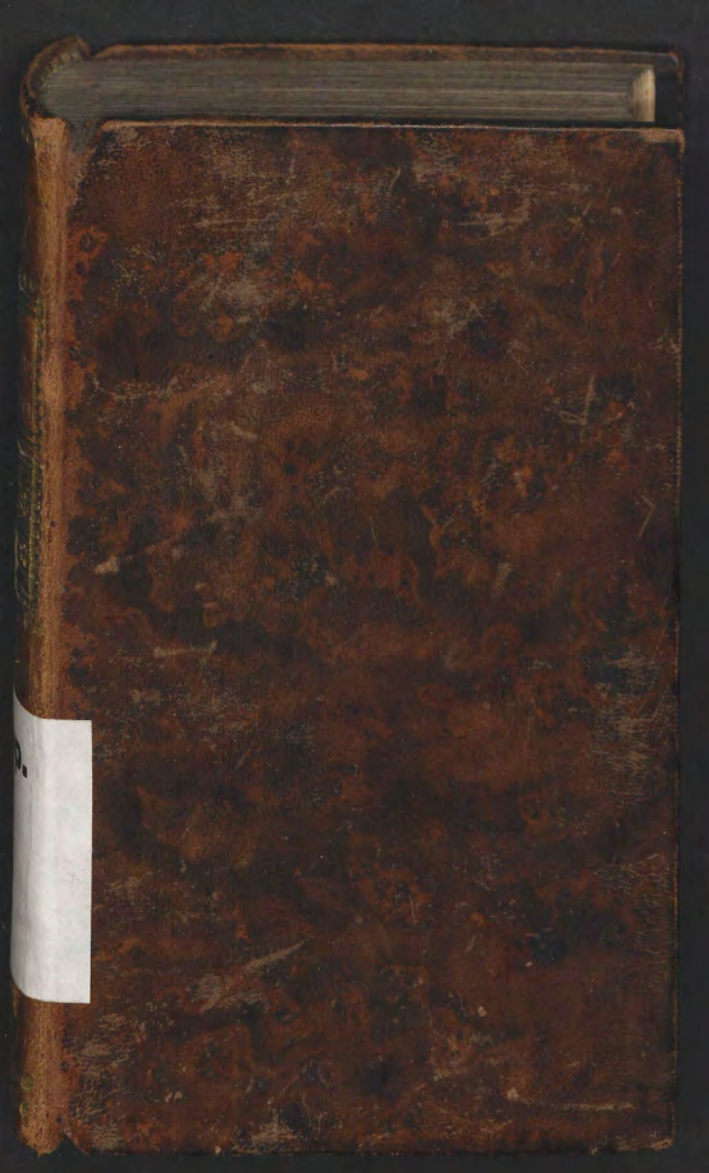
Language: Latin

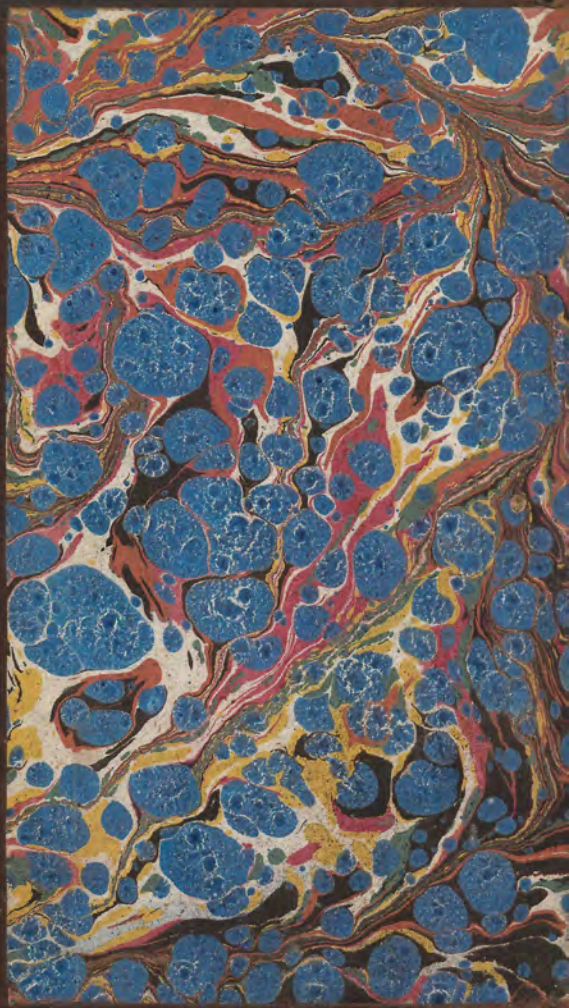
Number of Pages in whole Document: 22

Export Settings:

Images with text layer / Extra pages for transcribed text are added / Sensible data is shown if existent / No tags shown in export

Editorial Declaration:

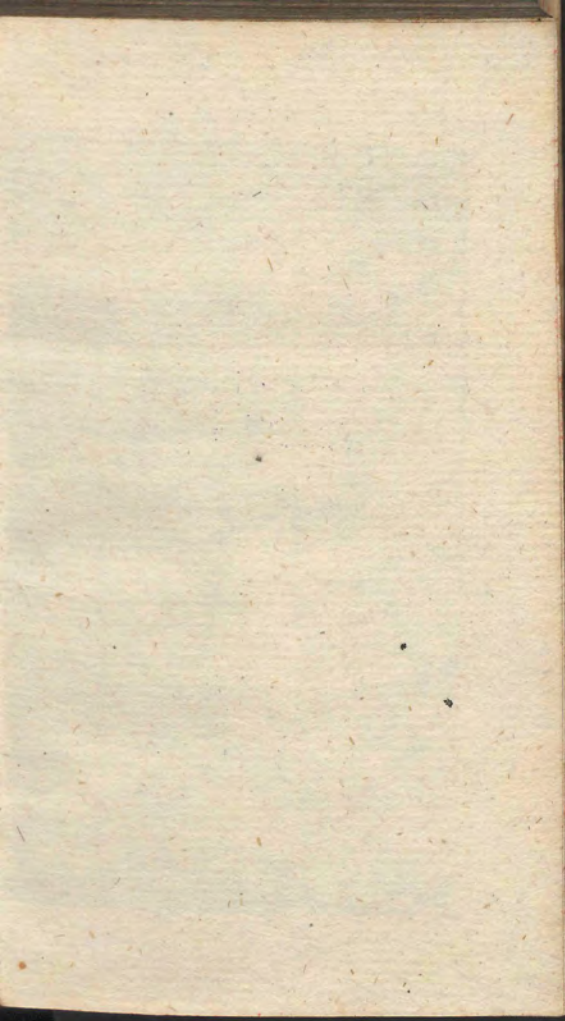

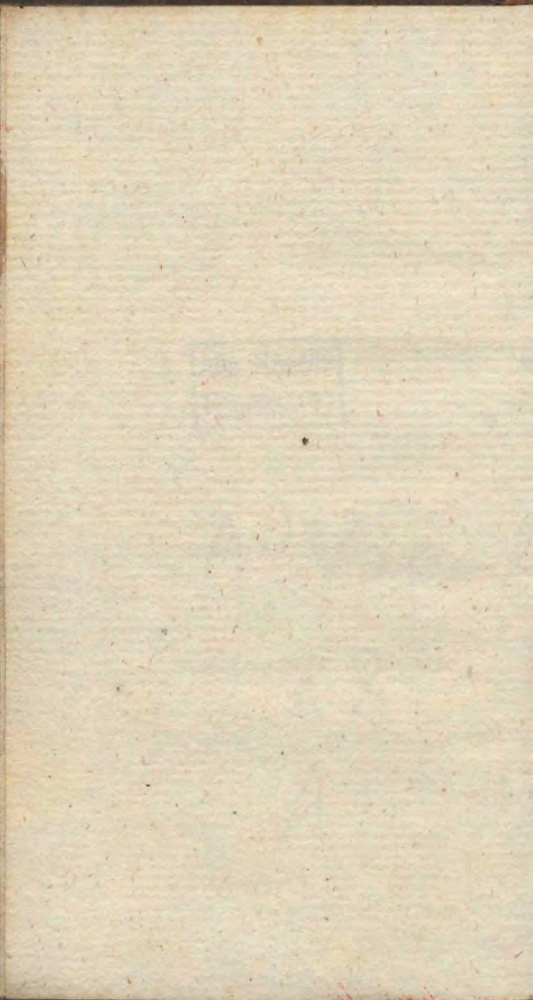
Alte Kapelle
Regensburg

A. Kap.

218

1

[Biblia, Cat., NT]

NOVUM

BV

JESU-CHRISTI

TESTAMENTUM,

ad Exemplar Vaticanum accurate revisum.

PARS PRIMA.

CONTINENS

QUATUOR EVANGELIA

ET

ACTUS APOSTOLORUM.

MONACHII
SUMPTIBUS JOANN. BAPT. STROBL.

M. DCC. LXXXVIII.

NOVUM

JESU-CHRISTI

TESTAMENTUM,

ad Exemplar Vaticanum accurate revisum.

PARS PRIMA.

CONTINENS

QUATUOR EVANGELIA

ET

ACTUS APOSTOLORUM.

MONACHII

SUMPTIBUS JOANN. BAPT. STORBL.

M. DCC. LXXXVIII.

Alte Kapelle
Regensburg

W. Weber
ganz Laden
roffe Spiel

PRAEFATIO.

Petierunt a me non pauci, idque pluribus jam abhinc annis, ut Bibliorum, novi cum primis Testamenti, exemplaria, typis elegantioribus ad commodiores usus excusa, mea ipsis opera compararentur.

Cum vero, quae equidem conquirere potui, petentium numero haud sufficerent, dudum id mihi in votis fuerat, ut novi saltem Testamenti nova in Germania editio adornaretur.

Atque huic jam voto ipsa, quam Lector manibus versas, editione hac

PRAEFATIO.

Petierunt a me non pauci, idque pluribus jam abhinc annis, ut Bibliorum, novi cum primis Testamenti, exemplaria, typis elegantioribus ad commodiores usus excusa, mea ipsis opera compararentur.

Cum vero, quae equidem conquerere potui, petentium numero haud sufficerent, dudum id mihi in votis fuerat, ut novi saltem Testamenti nova in Germania editio adornaretur.

Atque huic jam voto ipsa, quam
Lector manibus versas, editione hac

satisfactum autumo; cui, quae quidem optima occurrunt, paucis praefari liceat.

Regularum omnium, quibus sacrarum literarum studium dirigitur, summam, ac totius sanioris hermeneuticae quintam, quam dicunt, essentiam in ea mihi regula videre videor, quam auctor immortalis libelli de imitatione Christi hisce verbis concepit:

*„Omnis scriptura sacra eo spiritu legi
debet, quo facta est.*

Hac enim intellecta, ac perspecta penitus regula, intelligitur, ac perspicitur, *primum, nec venustatem sermonis, nec sublimitatem, sed solam veritatem esse quaerendam.* Namque uti Verbum divinum, divinae naturae radios, quibus ferendis oculus noster fuerat impar, naturae humanae veluti umbra abscondit; atque ita, ut homo cum hominibus, ut frater cum fratribus in terris versa-

IV

satisfactum autumo; cui, quae quidem optima occurrunt, paucis praefari liceat.

Regularum omnium, quibus sacrarum literarum studium dirigitur, summam, ac totius sanioris hermeneuticae quintam, quam dicunt, essentiam in ea mihi regula videre videor, quam auctor immortalis libelli de imitatione Christi hisce verbis concepit:

*„Omnis scriptura sacra eo spiritu legi
debet, quo facta est.*

Hac enim intellecta, ac perspecta penitus regula, intelligitur, ac perspicitur, *primum, nec venustatem sermonis, nec sublimitatem, sed solam veritatem esse quaerendam.* Namque uti Verbum divinum, divinae naturae radios, quibus ferendis oculus noster fuerat impar, naturae humanae veluti umbra abscondit; atque ita, ut homo cum hominibus, ut frater cum fratribus in terris versa-

batur: sic idem Patris Verbum, cum, divinae sapientiae consilia ut literarum ad nos beneficio pervenirent, clementer providisset; linguae minus cultae amiculum ultro sumfisse videtur, ut rudiores quoque eo minus a se se abstereret.

Tum porro intellecta hac regula perspicitur, eam duntaxat in sacris literis veritatem esse quaerendam, quae ad felicitatem potius humani generis provehendam, quam ad legentis curiositatem excaturandam quidquam conferre possit. Atque ex eo ingentem errorum turbam profectam esse judico, quod ex sacris literis responsa peterentur, de quibus ne quaerere quidem hominum saluti multo fuisse consultius videatur.

Intellecta dein hac regula, perspicitur, quo quisque animo ad legendas sacras literas debeat accedere, si quidem hac

batur: sic idem Patris Verbum, cum, divinae sapientiae consilia ut literarum ad nos beneficio pervenirent, clementer providisset; linguae minus cultae amiculum ultro sumpsisse videtur, ut rudiores quoque eo minus a se se abstereret.

Tum porro intellecta hac regula perspicitur, *eam duntaxat in sacris literis veritatem esse quaerendam, quae ad felicitatem potius humani generis provehendam, quam ad legentis curiositatem exsaturandam quidquam conferre possit.* Atque ex eo ingentem errorum turbam profectam esse judico, quod ex sacris literis responsa peterentur, de quibus ne quaerere quidem hominum saluti multo fuisse consultius videatur.

Intellecta *dein* hac regula, perspicitur, *quo quisque animo ad legendas sacras literas debeat accedere,* si quidem hac

ex lectione id emolumenti, quod in illum redundare possit, haurire cupiat.

Docilis sit oportet legentis animus; qui enim eruditioem sese existimat, quam ut porro erudiri queat, quique praedjudicatis opinionibus suis sacras scripturas accommodare, quam easdem ad sacrarum literarum normam examinare, & sicubi opus, corrigere malit, is vero plane ignorat, quo animo legi sacra scriptura debeat, nec fieri potest, ut quidquam rite intelligat. Quemadmodum enim male quis caecum aliquem a sole illuminari posse speraret, quem oculis, quibus lucem excipiat, omnino destitutum cerneret: sic mentem, quae vel facultate tuendi careat, vel desiderio, inepte sacrarum literarum lumine illustrari posse contendet.

Sit praeterea modestus legentis animus, neque viri literati nomen affectet, nec

VI

ex lectione id emolumenti, quod in illum redundare possit, haurire cupiat.

Docilis sit oportet legentis animus; qui

enim eruditiosem sese existimat, quam ut porro erudiri queat, quique praedjudicatis opinionibus suis sacras scripturas accommodare, quam easdem ad sacrarum literarum normam examinare, & sicubi opus, corrigere malit, is vero plane ignorat, quo animo legi sacra scriptura debeat, nec fieri potest, ut quidquam rite intelligat. Quemadmodum enim male quis caecum aliquem a sole illuminari posse speraret, quem oculis, quibus lucem excipiat, omnino destitutum cerneret: sic mentem, quae vel facultate tuendi careat, vel desiderio, inepte sacrarum literarum lumine illustrari posse contendet.

Sit praeterea modestus legentis animus,

neque viri literati nomen affectet, nec

encomiorum ventos aucupetur ; qua quidem animi affectione doctissimos quosque a Christo fieri alienissimos manifesto illo Domini nostri effato edocemur, quo ait, ad regnum coelorum perveniri haud posse, nisi ab iis, quos veri videndi studium, ab omni sese ostentandi prurigine vacuos, *parvulisque similes* reddiderit.

*Sit ad haec legentis animus recti tenax,
 Et ad exequendam divinam voluntatem
 promptus, paratissimusque; haec etenim
 via ad veritatis certam cognitionem a
 Christo ipso certissima designatur. Mea,
 inquit, doctrina, non est mea, sed ejus,
 qui misit me: Si quis voluerit voluntatem
 ejus facere, cognoscet de doctrina, utrum
 ex Deo sit, an ego a me ipso loquar.*

Quare caueas necesse est, ne vitae tuae ratio, ab illa discrepet omnino, quam in Christo admiramur, siquidem

encomiorum ventos aucupetur; qua quidem animi affectione doctissimos quosque a Christo fieri alienissimos manifesto illo Domini nostri effato edocemur, quo ait, ad regnum coelorum perveniri haud posse, nisi ab iis, quos veri videndi studium, ab omni sese ostentandi prurigine vacuos, *parvulisque similes* reddiderit.

Sit ad haec legentis animus recti tenax, & ad exequendam divinam voluntatem promptus, paratissimusque; haec etenim via ad veritatis certam cognitionem a Christo ipso certissima designatur. *Mea,* inquit, *doctrina, non est mea, sed ejus, qui misit me: Si quis voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit, an ego a me ipso loquar.*

Quare caueas necesse est, ne vitae tuae ratio, ab illa discrepet omnino, quam in Christo admiramur, siquidem

oracula Christi, Dei veri esse oracula tibi cupias persuaderi.

Labores necesse est, uti talis sis, qualem te purissima haec philosophia fieri jubet; si quidem illius vim atque potestatem perspicere, non inani verborum sono adhaerere desideres.

Ex quo porro sequitur,

Legentis animum ab omni rixandi libidine, ab omni partium, sectarumque studio immunem esse debere. Non enim ideo conscripta sunt Evangelia, ut haberent scholae, quo ingenii acumen, & disputandi dexteritatem exercerent, perficerentque; sed ideo solum, ne veritati documentum, omni exceptione majus, ne pietati nutrimentum unquam deesse possit.

Animus legentis in perscrutandis sacris literis id maxime, vel si mavis, id

VIII

oracula Christi, Dei veri esse oracula
tibi cupias persuaderi.

Labores necesse est, uti talis sis,
qualem te purissima haec philosophia fie-
ri jubet; si quidem illius vim atque po-
testatem perspicere, non inani verbo-
rum sono adhaerere desideres.

Ex quo porro sequitur,

*Legentis animum ab omni rixandi li-
bidine, ab omni partium, sectarumque stu-
dio immunem esse debere.* Non enim
ideo conscripta sunt Evangelia, ut ha-
berent scholae, quo ingenii acumen,
& disputandi dexteritatem exercerent,
perficerentque; sed ideo solum, ne ve-
ritati documentum, omni exceptione
majus, ne pietati nutrimentum unquam
deesse possit.

*Animus legentis in perscrutandis sa-
cris literis id maxime, vel si mavis, id*

unum quaerat, ut, singulis paginis perlectis, amor erga DEUM, atque Proximum nova inde incrementa capiat. Verissimum illud Augustini assertum, dignissimum, quod memori mente reponamus, & cui in perlegendis sacris literis omne studium accommodemus:

„Omnium igitur, quae dicta sunt,
 „inquit, ex quo de rebus tractamus,
 „haec summa est, ut intelligatur, le-
 „gis, & omnium divinarum scriptu-
 „rarum plenitudo & finis esse dile-
 „ctio rei, qua fruendum est, & rei,
 „quae nobiscum ea re frui potest. De
 „Doctr. Christ. L. I. XXXV.

„Quisquis igitur scripturas divi-
 „nas, vel quamlibet earum partem
 „intellexisse sibi videtur, ita, ut eo
 „intellectu non aedificet eam gemi-
 „nam caritatem DEI, & Proxi-
 „mi, — nondum intellexit. XXXVI.

unum quaerat, ut, singulis paginis perlectis, amor erga DEUM, atque Proximum nova inde incrementa capiat. Verissimum illud Augustini assertum, dignissimum, quod memori mente repomamus, & cui in perlegendis sacris literis omne studium accommodemus:

*„Omnium igitur, quae dicta sunt,
 „inquit, ex quo de rebus tractamus,
 „haec summa est, ut intelligatur, legis, & omnium divinarum scripturarum plenitudo & finis esse dilectio rei, qua fruendum est, & rei, quae nobiscum ea re frui potest. De
 „Doctr. Christ. L. I. XXXV.*

„Quisquis igitur scripturas divinas, vel quamlibet earum partem intellexisse sibi videtur, ita, ut eo intellectu non aedificet eam geminam caritatem DEI, & Proximi, — nondum intellexit. XXXVI.

Quae ne quis pietatis plus, quam soliditatis habere putet, utque intelligat, rationum quoque, atque auctoritatis pondera in eadem lance collocata, perpendat quaeso, illum ipsum, qui DEI hominumque caritatem, legis, Prophetarumque esse finem statuit, eo ipso velle, ut, quem sibi DEUS in constituenda lege, mittendisque Prophetis finem praefigat, eundem & nobis praefixum intelligamus. Quis vero is finis sit, nota satis extat apud Matthaeum XXII, 37 - 40 declaratio.

Intellecta *denique*, ac perspecta hac regula, illud quoque intelligitur, ac perspicitur, *neminem ad sacrum codicem pervoluendum accedere debere, nisi piis ad DEUM precibus praeparatum*; quod idem, divus Jacobus monet: *„siquis autem vestrum indiget sapientia, postulet a DEO*; Christus ipse promissione facta ad id nos invitat: *Quanto magis Pater*

X

Quae ne quis pietatis plus, quam soliditatis habere putet, utque intelligat, rationum quoque, atque auctoriatis pondera in eadem lance collocata, perpendat quaeso, illum ipsum, qui DEI hominumque caritatem, legis, Prophetarumque esse finem statuit, eo ipso vellet, ut, quem sibi DEUS in constituenda lege, mittendisque Prophetis finem praefigat, eundem & nobis praefixum intelligamus. Quis vero is finis sit, nota satis extat apud Matthaeum XXII, 37 - 40 declaratio.

Intellecta *denique*, ac perspecta hac regula, illud quoque intelligitur, ac perspicitur, *neminem ad sacrum codicem pervoluendum accedere debere, nisi piis ad DEUM precibus praeparatum*; quod idem, divus Jacobus monet: *„siquis autem vestrum indiget sapientia, postulet a DEO*; Christus ipse promissione facta ad id nos invitat: *Quanto magis Pater*

*vester de coelo dabit spiritum bonum petentibus se; sana quoque ratio, quae nobis inest, eo nos incitat: verissimum enim agnoscit, fieri non posse, ut coelestia capiamus, terreni cum simus, nisi super-
no lumine illustrati.*

Supererat, ut, quibus imbuti praeliminaribus notitiis, ad novi Testamenti lectionem accedere debeamus, paucis exponerem; sed hoc unum dixisse sufficiat: praevias notitias eas solum, eo-
que sine afferri debere, ut penitus intelligamus, quo libri sacri spiritu sint scripti, utque eo, quo sunt scripti spiritu, solertius legamus.

Ex quo ipso confirmatur, regulam datam omnium revera summam esse.

Neque tamen inde, quod animi doctes, ad scrutandum Evangelium necessariae, primo loco commendentur rite quis concludat, quasi idiota quilibet ad contemnendas scientias, arrogandamque

vester de coelo dabit spiritum bonum petentibus se; sana quoque ratio, quae nobis inest, eo nos incitat: verissimum enim agnoscit, fieri non posse, ut coelestia capiamus, terreni cum simus, nisi superno lumine illustrati.

Supererat, ut, quibus imbuti praeliminaribus notitiis, ad novi Testamenti lectionem accedere debeamus, paucis exponerem; sed hoc unum dixisse sufficiat: praevias notitias eas solum, eoque fine afferri debere, ut penitus intelligamus, quo libri sacri spiritu sint scripti, utque eo, quo sunt scripti spiritu, solertius legamus.

Ex quo ipso confirmatur, regulam datam omnium revera summam esse. Neque tamen inde, quod animi doctes, ad scrutandum Evngelium necessariae, primo loco commendentur rite quis concludat, quasi idiota quilibet ad contemnendas scientias, arrogandamque

sibi prae doctoribus ecclesiasticis plenior
 rem scripturae sacrae intelligentiam in-
 citetur; a quo optimus quisque non
 minus abhorret quam a splendidis illis
 mendaciis, quae de subsidiariis scientiis
 tanto strepitu praedicantur, non aliter,
 ac si de ipsa rei substantia ageretur;
 quam in rem praeclare quidam dixit:
*Habet humana sapientia supercilium su-
 um; sed habet idiotarum inscitia, non mi-
 nus arrogans supercilium.*

Eum vero, quem veritas imbuere
 amat, ab omni supercilio, cum huma-
 nae sapientiae, tum etiam humanae in-
 scitiae purum esse oportet.

Vale Lector benevole, & ut melior
 in dies evadas, solerter cura, certus, quod
 & sapientior eadem opera sis futurus.

Scriptit Dillingae. An. MDCLXXXVIII
 d. XI. May.

I. M. SAILER.
 Prof. p. o.

SAN-

XII

sibi prae doctoribus ecclesiasticis plenior scripturae sacrae intelligentiam incitetur; a quo optimus quisque non minus abhorret quam a splendidis illis mendaciis, quae de subsidiariis scientiis tanto strepitu praedicantur, non aliter, ac si de ipsa rei substantia ageretur; quam in rem praeclare quidam dixit:

Habet humana sapientia supercilium suum; sed habet idiotarum inscitia, non minus arrogans supercilium.

Eum vero, quem veritas imbueret amat, ab omni supercilio, cum humanae sapientiae, tum etiam humanae inscititiae purum esse oportet.

Vale Lector benevole, & ut melior in dies evadas, solerter cura, certus, quod & sapientior eadem opera fis futurus.

Scripsit Dillingae. An. MDCCLXXXVIII
d. XI. May.

I. M. SAILER.

Prof. p. o.

SAN.

unum quaerat, ut, singulis paginis perlectis, amor erga DEUM, atque Proximum nova inde incrementa capiat. Verissimum illud Augustini assertum, dignissimum, quod memori mente repoponamus, & cui in perlegendis sacris literis omne studium accommodemus :

„Omnium igitur, quae dicta sunt,
 „inquit, ex quo de rebus tractamus,
 „haec summa est, ut intelligatur, legis, & omnium divinarum scripturarum plenitudo & finis esse dilectio rei, qua fruendum est, & rei, quae nobiscum ea re frui potest. De Doctr. Christ. L. I. XXXV.

„Quisquis igitur scripturas divinas, vel quamlibet earum partem intellexisse sibi videtur, ita, ut eo intellectu non aedificet eam geminam caritatem DEI, & Proximi, — nondum intellexit. XXXVI.

Inches

Centimetres

 TIPPEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

 Munsell Color Services

 Munsell Color Services
 3801 Market Street, Philadelphia, PA 19104

